

יום ב', כ"ב בחשוון תשס"ז (13 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ב בחשוון**, לפני 15 שנה: **נפתחה ועידת מדריד**, היא ועידה בינלאומית שנערכה במדריד בירת ספרד בין 30 באוקטובר ל-1 בנובמבר 1991 במטרה לקדם את תהליך השלום בין ישראל, הפלסטינים ומדינות ערב.

בעקבות מלחמת המפרץ הראשונה, סבר הממשל האמריקאי כי שיתוף הפעולה שבין ארצות הברית ומדינות ערב, וכן עמידתה של ישראל מן הצד בשעה שנורים עליה טילים, על מנת שלא למוטט את הקואליציה, יוצרים אווירה חדשה, שתאפשר את קידומו של המשא ומתן המדיני, וכי השעה כשרה לכינוסה של ועידה בינלאומית לשלום, שתנצל את "חלון ההזדמנויות" שנפתח. ראש ממשלת ישראל, **יצחק שמיר**, היה מתנגד תקיף לרעיון הוועידה הבינלאומית, מכיוון שחשש מלחץ בינלאומי על ישראל על מנת שתסכים לוועידה שהועלה עוד בתקופת כהונת הממשלה הקודמת על ידי מזכיר המדינה בממשלו של רונלד רייגן, **ג'ורג' שולץ**, אך נדחה על ידי שמיר.

נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש (האב) ומזכיר הממשלה הפעלתן **ג'יימס ביקר** החלו בלחץ מאסיבי. הימים היו ימי קליטת העלייה הגדולה מחבר העמים, וישראל נזקקה לסיוע כספי על מנת לקלוט את מאות אלפי העולים שהדפקו על פתחה. בנאום חריף שנשא בוש, ב-12 בספטמבר 1991 תקף את שמיר, ודרש כי מפעל ההתנחלויות בשטחים יעצר [נשמע מוכר?], וכי ישראל תשתתף בוועידה בינלאומית לשלום, כתנאי למתן ערבויות כספיות למימון קליטת העלייה. היתה זו אחת מנקודות השפל הנמוכות ביותר אליהם הגיעו יחסי ישראל-ארה"ב מאז ומעולם. במהלך ביקוריו של מזכיר המדינה ביקר בארץ, קיבל שמיר את פניו בהעלאת התנחלויות חדשות על הקרקע. אך לבסוף, לאחר שנסיון ליצור לחץ באמצעות הפעלת שדולה יהודית בקונגרס לא עלה יפה, הסכים שמיר להשתתף בוועידה בינלאומית במדריד, תוך התניה שהמשא ומתן העיקרי לא יתנהל בה אלא בדיונים נפרדים מול כל מדינה בנפרד.

את הוועידה כינסו במשותף נשיאי ארה"ב וברה"מ, שהזמינו אליה את נציגי ממשלות ישראל, סוריה, ירדן, לבנון ומצרים, וכן את נציגי ארה"ב, ברה"מ והאיחוד האירופי. הפלסטינים יוצגו בוועידה כחלק מהמשלחת הירדנית. עובדה זו הייתה למעשה התחכמות דיפלומטית שנועדה לאפשר משא ומתן ישראלי-פלסטיני מבלי שישראל תצטרך לשאת ולתת עם אש"ף. נציגי הפלסטינים בשיחות היו תושבי הגדה המערבית (!) ורצועת עזה, והיו בהם שהיו מזוהים עם אש"ף במובהק, כמו למשל חיידר עבד א-שאפי [ראש עיריית עזה דאז]. בכיר פלסטיני נוסף שהיה שם הוא **סאיב עריקאת**, שאף הודה בראיון כי הוא נציגו של ערפאת: "הלכנו למדריד תחת מטרייה של משלחת ירדנית-פלסטינית. מצד אחד לא היינו אש"ף, מצד שני קיבלנו הוראות מערפאת ומאחרים בתוניס. כדי להזכיר שאנחנו קיימים, הופעתי בוועידת מדריד עם כאפיה לראשי. בחוסר רצון, באונס, שמיר נתן את הגושפנקה לקווי היסוד (Terms of Reference) של תהליך השלום (החלטות מועצת הביטחון 242 ו-338). בלי מדריד לא היינו מגיעים לאוסלו. הוא לא הבין מה שאנחנו הבנו - שהדברים יתפתחו באופן טבעי ושאלה שינסו לעצור את המהלך ייעלמו".

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל